

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 4.

Szatócs gondolatok.

(b. i.) Csak pár hete, hogy a *bihar-megyei és nagyváradai kiskereskedők* a pénzügyminiszter elé járultak kérelmükkel.

Lukács pénzügyminiszter ugyanis egy javaslatot rejteget fiókjában, az új italmérési törvényjavaslatot, mely véget szakít annak a valóban undort keltő állami politikának, hogy az állam saját alattvalóinak testi-lelki romlásából huzzon magának hasznot. A kérdéses javaslat elveszi a szatócsoktól a közönséges gabonapálinka mérését és csakis a finomabb szesz italok kimérését engedi meg, azt is poharazás útján.

Ez a javaslat párosulva a káros hiteltületek és uzsoráról szóló 1883. XXV, valamint az italmérési jövedékről szóló 1885. XXXV. t.-cikkkel lenne az összes intézkedés, a mit a magyar állam alattvalóinak az alkoholizmus ellen való megvédésére tett. Ha létre jön az új törvény, eredménye is lesz és a pálinka fogyasztás, mely Magyarországon évenként 2.187.000 hektolitert tesz ki, csökkenni fog. Az új törvény folytán az állam italmérési jövedéke is csökkenni fog, de könnyen kimutatható, hogy e jövedelem-csökkenést megnyeri a kincstár másfelől a kiadások csökkenésében. A kórházak, tébolydák, dologházak, vakok intézetének bizonyára nem lesz annyi szerencsétlen lakója, a kriminál politika gyakorlása nem fog kerülni

annyi költségbe, mint jelenleg, midőn az alkoholtól felizgatott idegek hajtják az embert bűnre s az emberi torkon lecsurgott milliók pedig a jogtalan eltulajdonításra, rablásra, fosztogatásra. Angolország, Oroszország és az Egyesült Államok már több éve megteremtették a szesz-prohibitív törvényeket és azóta kevesebb wyski és wutky fogy el a lakosok testi épségének, erkölcsiségének nagy javulására. Mértékletességi egyesületek működnek az alkoholizmus kiküszöbölésére. Ezen egyesületek tagjainak száma Angolországban és az Egyesült államokban milliókra megy. Mi magyarok még nem jutottunk ennyire s csak néhány hiányos törvényünk gátolja az alkoholizmust és más semmi. Ugy látszik, hogy a szenvedélynek még jobban el kell terjednie, még inkább meg kell rontani a parasztságnak egészséges szervezetét, hogy a köztudat felébredjen a pusztító szenvedély ellen.

Mindezeket pedig mi hiába soroljuk elő a *biharvármegyei és nagyváradai kiskereskedők* társulatának, mert ők amit mi elsorolunk, a söntés mellől fogják nézni és ha kell, nem fogják sajnálni a költséget, hogy ismét Pontiusból Pilátusig menjenek a rájuk nézve veszedelmes javaslat megváltoztatására. Nagy és fontos érdekről van szó, persze nem annyira közérdekről, mint megannyi szatócs érdekről, kik eddig busás jövedelmeket huztak egy ocsmány szenvedélyből, tehát megérdemli az utiköltséget. Óh, a szatócskönyvek, falitáblák, ajtók sokat tudnának arról mondani, hogy mi a reális értéke

annak, ami oda feljegyeztetett. A kettős kréta fogalma átment a néptudatba is. Máramaros megyének van 5—6 községe a fenyőerdők és fafűrésztelepek közelében. E községekről a kereseti statisztika azt állítja, hogy egy-egy fuvaros 2 lovaskával naponként 6—7 forint keresetre tesz szert és mégis e községek Máramarosvármegye legnyomorultabb községei, mert a készpénz mind a garaton ömlik le. E községekből kerülnek ki Hofman Jankelék, Káhán Ezechiel és Jäger Dávidék. Oroszország a néprontó pálinkamérők ellen azt tette, hogy közülök 3000-et bezárattott.

Mi csak korlátok közé akarjuk szorítani a káros pálinka szenvedélyt az által, hogy a gabonapálinka kimérését nem engedélyezzük csak *korlátozva* és a szatócsok mozgolódnak. Feliratukban, melyet a pénzügyminiszterhez vittek az új italmérési javaslatnak legfőképpen e szakaszai ellen jajdulnak föl és azt mondják, hogy ha e javaslat törvénynyé válik, akkor Magyarország összes szatócsai bezárthatják üzletüket, mert ugyan melyik szatócs exisztálhat gabonapálinka kimérése nélkül.

Ha csak azzal exisztálhat, úgy ne is exisztáljon egy sem. Létüket csak a bűnös szenvedély igényli akkor s az volt eddig fentartójuk is. Ez a felirat világítja meg leginkább a szatócsboltok sötétségét, midőn feljajdul, hogy gabonapálinka kimérése nélkül nem képes exisztálni.

A könyvomatosságból arról értesülünk, hogy Lukács miniszter a nála járó kiskereskedők társulatának küldöttségét biz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A hársak alatt.

Irtá: Deér.

... És a hogy jött a tavasz, a lelkemet is újra megszállta valami édes, csendes melancholia. Az első kipattant ibolya kedves il-lata belopta magát a szívembe és éreztem, mint fogja el egész valómat valami csendes remegés, éreztem, amint fáradt agyam újra gondolkodni, emlékezni kezd.

Emlékezni ibolyanyilásról, tavaszébredésről, melynek fakadását, melynek hervadását ott értem meg, — ott — a hársak alatt.

Emlékszel-e édes? Ott ültünk mindketten a kicsi nádfüdeles faluban. En ott a falu közepe táján egy kicsi fehérre meszelt házban, te ott a falu végén egy nagy kert közepén, tornyos kastélyban. De azért nem néztél rám büszkén, megvetően. Inkább szerettél; hisz mindig magadhoz hívtál, mindig velem játszottál. És én már akkor is úgy örültem a te barátságodnak, a te szeretetednek.

A hogy ott ültünk az iskolában, szemben egymással, úgy lestem minden mozdulatodat, úgy vigyáztam minden lépésedre s örültem, ha valamiben szolgálatodra lehettem.

Együtt tanultunk mindig ott a ti nagy kertekben a hársfák alatt. Kikérdeztük

egymást. Te vidám, akaratos kislány voltál. Sokszor nem izlett a tanulás. És én ilyenkor beszéltem neked egy hétéves fiu nagy komolyságával.

Te tágranyilt, bámuló szemekkel hallgattál s mikor én kijelentettem, hogy ha nem tanulsz, akkor haragszom, nagyon haragszom, — csak felvetted a könyvet s mig szép szememben egy könnyesepp csillogott, mosolyogva kérdeztél:

— Ugy-e nem haragszol?

Aztán tanultunk vidáman, boldogan tovább. S mikor végeztünk a tanulással, akkor jött a mi boldog óránk. Kaczagva futkostuk be a nagy üttévesztő kertet.

El-el bujdosunk s volt aztán öröm, ha újra egymásra akadtunk. És ha fáradtunk, akkor odaültünk a fehérvirágos jácmin bokor alá s én mesélni kezdtem neked, amit egy hétéves, erős fantáziájú gyermek mesélhet. Tündérekéről, csodásan szép király kisasszonyokról, beszélő madarokról s más, gyermeknek gyönyörű dolgokról.

Igy éltünk mi akkor vidám boldogságban, bohó gondtalanságban.

Emlékszel-e édes?

De jött az idő, az első fájdalom ideje. És ez a fájdalom ekkor még a mi közös szomorúságunk volt.

Engem a városba vitt apám a »nagy« iskolába.

Hogy megtelt a mi gyerekes szívünk ke-

serüséggel, mikor az utolsó délutánt töltöttük együtt. Nem kellett a játék, nem kellett semmi. Csak bolyongtunk a bokrok közt s még szólni sem mertünk.

Talán attól féltünk, hogy mindketten sirva fakadunk, ha beszélni kezdenénk.

De jöttek értem, mennem kellett haza. Én megfogtam a kezedet s te félig sirva szóltál hozzám:

— Hát te igazán elmégy?

Én is éreztem, hogy könnyel telik meg a szemem. De erős akartam maradni, vigasztalni akartalak. Csak ennyit mondtam: »Majd vissza jövök nemsokára.«

Többet nem tudtam szólni. A cseléd sürgött, hogy siessek. Hirtelen áfogtam nyakadat s megsókoltalak. Ez volt az első csók, melylyel érintettelek s ez is a — búcsu csókja volt.

Emlékszel-e édes?

Ezután már ritkán láttuk egymást. Én csak a szünidőben vetődtem haza.

Az első utam neked szólt. Téged kerestelek föl mindig legelőször és te igaz örömmel fogadtál mindig. Kérdeztél mindenfelől és én hűségesen elmondtam neked mindent, a mit arról a nagy városról csak mondhattam. És mikor elvégeztem, akkor odanéztem a te két szép buzavirág szemedbe és úgy kérdeztem tőled:

— És te gondoltál-e néha-néha rám?

tosította jóakarataról. Ez a konvenczionális miniszteri szöveg megnyugtató benünket.

Változások a külügyminiszteriumban.

Budapest, május 3. (Saját tud. távir.)

»M—g« ma esti száma szenzációs hírt közöl a közös hadügy- és a magyar honvédelmi miniszteriumban végbemenendő változásokról. A nevezett lap Bécsből eredőnek mondott hírei szerint a jelenlegi közös hadügyminiszter, *Krieghammer* elhagyja állását és helyét br. *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter foglalja el, kit különösen a Felső bizalma helyez eme kiváló helyre. Fejérváry br. helyét *Forinyák* a volt honvédparancsnoksági adlátus foglalja el.

Krieghammer hadügyminiszter, mint már mások is híresztelték, br. *Appel* helyett Bosznia-Hercegovina kormányzója lesz.

Kereskedelmi szerződések előkészítése. Tudvalevő, hogy az 1903-ban lejáró külkereskedelmi szerződések megújításának előkészítésére, illetőleg az egyidejűleg megdandó gazdasági ügyekhez Magyarországon mindaddig nem létesült külön hivatalos fórum s így az előkészítés fontos munkájában a két nagy érdekeltséget: a mezőgazdaságot s az ipart az a bizottság képviseli, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Iparegyesület közösen kiküldött. Ertesülésünk szerint ez a bizottság a jövő hét elején tartja első ülését s ez alkalommal állapítja meg munkaprogramját.

Los von Rom! Jó nagykesőn a bécsi ágostai hitvallású evangélikus egyházközség preszbiteriuma a következő kommunikét adta ki: A preszbiterium egyhangulag elhatározta, hogy az áttérési mozgalom felől való hallgatásának félremagyarázását megakadályozandó, a

következő határozatot teszi közzé: A preszbiterium élénken óhajtja, hogy az ausztriai evangélikus egyház eddigi üdvös fejlődése, amelyet az állam alaptörvényei és az egyházi alkotmány neki biztosít, ne zavartassék meg. Ezért és mivel egyházi szempontból csak a vallásos meggyőződésből való áttérés helyeselhető, a preszbiteriumnak az evangélikus hitvallásnak *politikai célokra* való bárminemű felhasználása ellen *határozottan tiltakoznia kell.*

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, május 4.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitja. A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Lukács* László pénzügyminiszter jelentkezik szólásra.

Lukács László: Tisztelt Ház! Miután az 1897. évi állami zárszámadást úgy a képviselőház, valamint a főrendiház letárgyalta és ezzel sugerálva lett az 1895-ik évi közösügyi leszámolás alapján Magyarország által pótlólag fizetendő összegek kérdése is, minthogy a zárszámadásban a fedezet és az elszámolás módja megállapított és ennél fogva tárgyalanná vált az általam még a múlt év végén beterjesztett 459. sz. törvényjavaslat, ennél fogva van szerencsém kérni a Házat, hogy ezt a már fölöslegessé vált törvényjavaslatot visszavonjam. Ezenkívül van szerencsém benyújtani egy törvényjavaslatot az értékpapír forgalmi adóról, indokolásával együtt. Kérem a törvényjavaslatot előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a jogügyi bizottsághoz utasítani.

Elnök: A törvényjavaslat döntés, tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

Ezután a Ház áttért a napirendre és folytatták a 171-ik szakasz feletti vitát.

Rakovszky István a 171-ik szakaszra vonatkozó határozati javaslatát visszavonja és helyette módosítást fog benyújtani, előbb azonban *Szilágyi* tegnapi beszédével akar foglalkozni. *Szilágyi* a néppárt szemére vetette, hogy nekik sem a forma, sem a tartalom nem kell és azt is, hogy miért nem nyújtott be ez a párt helyesebb szövegezést. Szólv megfordítja a a kérdést és kérdi, hogy miért nem nyújtott be a többség helyesebb szövegezést, egyébként bármily szöveget ajánlott volna is a néppárt, ha csak az eredetnél szigorubb nem lett volna,

a Ház elvetette volna. És most azt kérdi, hogy mi is voltaképpen az államrend?

— *A törvény!* szól közbe *Szilágyi* Dezső. *Rakovszky* István: Igaz, mi is államrendnek ismerjük el a törvényt, azonban minő az államrend, mely nem mutatja meg, hogy voltaképpen mi az, a mit ne cselekedjünk. A szakasz helyett új szövegezést ajánl.

Szilágyi Dezső: T. Ház! A dolog érdemére igen természetesen egyetlen megjegyzésem sincs; de t. képviselőtársam azt mondta, hogy én a 171. §-ban foglaltak közül csak azt védtem, a mi az első sorban van; a többit nem mertem védeni, (Zaj balfelől) vagy mondjuk nem védtem.

Azt gondolom, az egész Ház tanuja volt annak, hogy ő tévedt. Midőn ő a lelkiekben hatalommal való visszaélésről beszélt, midőn erre nézve az angol bíró ítéletének szavait idézte s midőn vitattam azt, hogy az államnak joga van, sőt kötelessége a választás szabadságát mindenféle hatalom, tehát a lelkiekben való hatalom visszaélései ellenében is, ha kell, büntetőintézkedésekkel védeni, gondolom, ebben igazolása volt annak, a mi a 171. §. második és harmadik bekezdésében foglaltatik. Ebben tehát féltreértett. (Ugy van! jobbfelől.)

Hogy azután a kérdést a maga egészében fel nem öleltem, annak egy igen természetes oka van, mert azt, a mit a 170-dik §-nál mondtak viszonzásaképpen *Molnár* János képviselő urnak feleltem, csakis a Háznak és a ház tisztelt elnökének elnézéséből mondhattam és ebben discretiót kellett gyakorolnom, nem terjeszkedhettem ki annyira, a mennyire talán akartam volna és akkor ez a határozott féltreértés nem állott volna elő.

Vége még egy másik kifejezésem akarom megmagyarázni. En azt mondtam, hogy a bíróságok és az államhatalom az államnak jogrendjét engedetlenségek ellenében érvényesíteni tartoznak. (Mozgás és zaj. Halljuk! Halljuk!) Ez nem a képviselő ur szavaira volt mondva, hanem *Molnár* János képviselő uréra. Az állam jogrendje az ami a törvényekben van. Ha változik a jogrend, természetesen a bírói hatalom feladata is változik. Ha ez az állam jogrendjévé válik, reményem, a tisztelt képviselő társam kettőben egyetért velem: az egyik az, hogy a törvények az ember védekezését, tetszését, hajlamait alárendelni tartozik; (Ugy van! Ugy van! balfelől.) a másik amiben egyetért az, hogy ő is azt tartja, én is azt tartom és mindnyájan azt tartjuk, hogy az a jogrend nem lehet egy hatálytalan valami; azok a hatóságok és közegek, akiknek azt érvényesíteniük kell, ezt fogják is tenni, mindnyájunk helyeslésére; azok helyeslésére is, akiknek talán az a jogtétel nem tet-

Te meg nagy komolyan válaszoltál.

— Sokat, nagyon sokat!

S aztán megmutattad könyveidet, melyeknek majd minden lapján ott volt az én nevem. Levezettél a nagy kertbe s mutogattad a te ültette virágokat. Volt mindig néhány bokor, a melyet nekem szántál. Ezek voltak mindig a legszebbek.

És én úgy örültem ennek, mindennek. Éreztem, hogy a szívemet fogva tartja valami édes varázs. Még nem tudtam, hogy mi az. Csak szerettelek egy gondolkozni kezdő gyermek igaz, őszinte szeretetével.

— Emlékszel-e édes?

Megjöttem újra és már nem mint gyermek jöttem. Büszke voltam arra, hogy már férfiszámba vesznek.

Az első utam neked szólt. Büszkén haladtam végig a kertetek homokos útján. Te ott ültél a rózsalugasban. És mikor észrevetél, nem futottál elém, mint máskor. Bevártál ott, egy ülőhelyeden. Csak mikor köszöntem, akkor álltál föl.

— Hozta Isten — Uram!

— Üdvözlöm — kisasszony!

És úgy éreztük mindketten, mintha valamit elvesztettünk volna. Valamit a multból, a mi nekünk olyannyira kedves volt s a mit keressünk kell, ha újra boldogok akarunk lenni. Talán az fájt, hogy én férfi lettem s te édes, viruló hajdon?

— Emlékszel-e édes?

Amit elveszve hittünk, megtaláltuk újra.

Ott sétáltunk a hársak alatt. Komolyan, udvariasan beszélgettünk. Mintha mindketten féltünk volna gyermekek lenni. Talán arra gondoltunk, hogy mi, a gyermekek sokkal tartozunk egymásnak.

Egyszer csak oda értünk a mi régi helyünkre, oda a hársfák alá, a hol tanulni szoktunk.

Megálltunk. Ki tudja, hol kalandozott a lelkünk? Talán gyermekek szerettünk volna lenni, hogy újra oda ülhetünk volna egymás mellé.

Éreztem, hogy a szívemet, a lelkemet újra elfogja az az édes varázs, mely fogva tartott mindig, ha melletted lehettem s melynek nem tudtam soha nevet adni. Most már tudtam, mi az.

Szerettelek édes — szerelemmel.

Erre gondoltam ott a hársak alatt s egyszerre észrevettem, hogy az egyik hárszon be van vésvé az én nevem s a tiéd és a két név egy szivben áll egymás mellett.

Édes melegség járta át egész valómat. Buzavirág szemeidet kerestem s úgy kérdeztem tőled.

— Vajjon ki véshette ezt ide?

Pedig tudtam, hogy te, de hallani akartam tőled magadtól. Te elpirultál és nagy süsogva, alig hallhatóan szóltál:

— Én, — de ugy-e nem haragszik?

Én meg odavontalak magamhoz s úgy süsogtam füledbe édes, mámorító, szerelmes

szavakat. És te nem bontakoztál ki ölelő karjaimból s mikor megkérdeztelek, szeretsz-e, — boldogan rebegeted — »szeretlek«

S én újra átöleltelek s megcsókoltalak ott a hársak alatt.

Ez volt a második csók, — az igaz szerelem csókja.

— Emlékszel-e édes?

Én újra ott álltam a hársak alatt. Hozzátok akartam menni, mert hosszú ideig nem láttalak. De ki kellett térnem az utból éppen ott a hársak alatt.

Hosszu, fényes kocsisor robogott el előttem. És az egyik kocsiban ott ültél te fehér menyasszonyi ruhában, fehér myrthuskoszorúval fejedem.

Reám pillantottál. Tán meg se ismertél és észre sem vettél, milyen halavány az arcom. Hisz' te esküvőre mentél s ugyan mit bántad te akkor, hogy vannak, a kik most sirnak. Siradják egy élet vesztett boldogságát.

Hisz te boldog voltál. Láttam onnét a hársak alól.

— Emlékszel-e édes?

Óh én emlékezem. Ott a hársak alatt újra eszembe jutott minden, a mi nekünk boldogság volt. Tekintetem mintegy önkénytelenül keresni kezdte nevünket, a mely az egyik hársra volt bevésve s olyan szépen elfért egy szivben.

Nem volt az már ott. Valaki már azt is lehántotta . . . !

Talán te édes emlékezel, hogy ki . . .

szik, de a jogrend feltétlen uralmát elsőrendű kelléknek tartják. Ennyit óhajtottam megjegyezni.
Rakovszky István félreértett szavait magyarázza meg és nyomban az igazságügyminiszter emelkedik fel szólásra.

Flósz Sándor miniszter szerint az eredeti szakasz beleilleszkedik a törvény intézkedéseibe, míg **Rakovszky** szövegezése kételyeket tart fenn. A szakaszt eredeti szövegezésben ajánlja elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szavazás.

Szavazásra került a sors a többség **Rakovszky** módosításának döntésével az eredeti szöveget fogadja el.

Molnár János apát az utolsó szakasznál röviden reflektál Szilágyi tegnapi fejtegetéseire. Az egyház nem szorul arra, hogy az államtól kérjen hatalmat, van annak elég lelki hatalma. A néppártnak kötelelessége volt a szakasz ellen fellépni, mert ez sértette az egyházat. A néppárt egyébként hozzájárul a befejező szakaszhoz.

Szilágyi Dezső félreértett szavai címén kijelenti, hogy a világi rendet az állam szabja meg és nincs állam, amely azt kezéből kiragadni engedné. Bővebben nem térhet ki **Molnár** beszédére, most csak azt mondja, hasonlítsa ki-ki össze szólónak és **Molnár** képviselőnek a beszédét és alkossa meg azokból véleményét. (Általános derűtlenség.)

Gyors ütemben.

A szakaszt megszavazzák valamint a kuriai bíraskodás többi szakaszait is. A harmadszori olvasás holnapra maradt.

Ezután elfogadják az állami elemi népiskolák megfelelő elhelyezésével felmerülő kiadások fedezéséről szóló törvényjavaslatot és **Perczel** Dezső jelenti, hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Szell Kálmán a Házat a napirend iránt tájékoztatja. Azt ajánlja, hogy tekintve azt, hogy a főrendiház a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot remélhetően a jövő hét közepéig letárgyalja, a képviselőház jövő hét péntekjéig ülést ne tartson. (Általános helyeslés.)

Perczel Dezső elnök e szerint jelenti, hogy a Ház ehhez hozzájárul, holnap azonban még ülést tart, hogy a ma letárgyalt két törvényjavaslatot harmadszor olvashassa.

Öt percnyi szünet következik. Szünet után **Pichler** Győző interpellál.

A vaskapu tarifa.

Pichler és a tarifa.

Pichler Győző a kereskedelmi miniszterhez intézi interpellációját és előrebozsítja, hogy ennek megtételében nem pártálláspontra vezérli, hanem az, hogy vaskapu tarifájának ügye a magyar állam érdekében nyerjen megoldást.

Magyarország jogi álláspontját fejtegeti a Vaskapuvál szemben.

Felhozza azokat az anyagi áldozatokat, a melyeket Magyarország a Vaskapu létesítése érdekében hozott, kifogásolván, hogy az ország inkeziójának hasznát egyáltalán nem látja. A magyar állam 510.000 forintot fizet arra a müre, — Dehogy! szól közbe **Szell** Kálmán miniszterelnök.

Pichler: Elég ujdonsült képviselő vagyok, hogy számadatokban tévedhesek. (Derűtlenség.) Ez azonban magán a dolognak lényegén nem igen változtat. Évtizedek óta Magyarország az, amely a vonatkozó nemzetközi szerződéseknek hasznát nem látja. Ez ügyben a következő interpellációt intézi a kereskedelmi miniszterhez:

A napilapokban közölt díjtétel tervezet megfelel-e ama díjtételeknek, melyet a magyar állam a Vaskapun át közlekedő hajók után szedni szándékozik?

Megfelel-e a ténynek, hogy a magyar kormány a minisztertanácsban hozott határozattal a tervezett Vaskapu hajózási díjszabásnak 1899 évi május hó 1-re tervezett életbeléptetését Ausztria kormányának **Goluschovszky** gróf utján történt beavatkozása folytán bizonytalan időkre elhalasztotta?

Ha nem külbeavatkozás folytán halasztották el a díjszabás életbeléptetését, melyek azok a belkormányzati okok, melyek e halasztásra a magyar kormányt késztették?

Meg akarja-e adni a magyar kormány a

díjszabás meghatározásában és annak életbeléptetésében és foganatosításában Magyarországnak a nemzetközi szerződésekben szerzett autonóm jogát?

A díjszabás megállapításánál kikérte-e a magyar kormány a magyar szakkörök véleményét?

Mikor szándékozik életbe léptetni a magyar kormány a tervezett Vaskapu díjszabást?

A tarifa nem halt meg, csak aluszik.

Hegedüs Sándor nyomban válaszol az interpellációra. **Pichler** fejtegetéseire bővebben reflektálni nem akar. Senkinek szándékában nincs, hogy Magyarország jogait elsikkasztassa. A jogi részre kifogása tehát nincs, egyetért az interpellálóval ebben a tekintetben.

A pénzügyi részre nézve azonban kijelenti, hogy **Pichler** eltévesztette az előirányzati tervezetét. Egész törekvésünk oda irányul, hogy a forgalom fejlesztessek.

Ami **Pichler** aggodalmát a tarifa életbeléptéséről illeti, kijelenti, hogy az *elhalasztás oka maga a szólo*.

A tarifa-tervezet még nem kész, nincs is olyan stádiumban, hogy életbeléptethető legyen. Ennélfogva nem létezik az, mintha a tarifa életbeléptetésének elhalasztásába bárminemű külső befolyások is érvényesültek volna. Ami a tarifa hitelességét illeti, az akkor hiteles, ha a kormány aprobálta.

Ami Magyarország szuverén jogának megvédését illeti, ez a kormány dolga és ezt a köteleességét teljesíti is. Vajjon meghallgatta-e a miniszter a tarifa irányában a szakköröket is, erre igennel válaszol.

És végül, hogy a tarifa mikor lép életbe, erre nézve kijelenti, hogy akkor, amikor elkészül. Határnapot nem mondhat, mert ilyen fontos ügyben magát napra nem kötheti. Kéri a válasz tudomásul vételét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Sok szónak is egy a vége.

Fichler Győző viszonzválaszában felhozza az angol parlamenti államtitkárnak az angol parlamentben tett nyilatkozatát, amely szerint a magyar kormány a díjtételek szedését elhalasztotta az osztrák kereskedelmi és iparkamara kérésére, felvilágosítást kér ebben az ország finanziaális érdekeit sértő kérdésben. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter reflektál **Pichler** viszonzválaszára és kijelenti, hogy a kalauz-szolgálatot nem egyedüli oknak jelentette ki. Különben tévedés azt hinni, hogy a kalauz-szolgálat olyan lesz, mint a multban. **Pichler** nem méltatta figyelemre azt e kijelentést, hogy semmi idegen befolyást érvényesíteni nem enged és nagyobb hitelt ad egy londoni államférfi éves állításának. Hiszen az közjogilag lehetetlen, hogy a magyar kormány az osztrák kamarával tárgyaljon.

Fichler azt kérdi, hogy a miniszter miért nem értesítette Angliát az elhalasztásról...

— Ez nem kötelességem! — szól közbe **Hegedüs**.

... mi az elhalasztás oka, hogy így félreértés ne történjék.

A Ház a választ tudomásul veszi és ezzel az ülés egy óra után véget ért.

Választók összeírása a megyében.

— A központi választmány értekezlete. —

Alig egy hét múlva kezdetét veszi ország-szerte az 1900. évi választók összeírása.

A multban jól tudjuk milyen felületesen jártak el az összeírásnál, sőt igen sok helyen nem a törvény volt az irányadó, amelynek alapján be, vagy be nem jutott valaki a választók közzé, hanem az, hogy melyik párthoz tartozik. Ez a Bánffy-rendszer eredményezte azt, hogy egyes választókerületekben ezeket fosztották meg jogtalanul a polgári jogától.

Szell Kálmán belügyminiszter már szétküldte rendeletét a jövő évi választók összeírása iránt s abban hangsúlyozza, hogy szí-

geruan a törvény legyen az irányadó a választók összeírásánál. Összeírattja a névjegyzék kiigazításánál egy külön jegyzékbe azok neveit az összes szükséges adatokkal, akik választói jog-czimmal bírnak, de a mult évi adójukat nem fizették le f. évi ápril 15-ig.

*

Biharmegye központi választmánya tegnap délelőtt tartotta ülését, **Beöthy** László főispán elnöklete alatt, amelyen az összeíró küldöttségek megalakításán kívül a szükséges intézkedésekkel foglalkoztak.

Elnöklő főispán bejelentette, hogy Biharvármegye a mult évi december hónapban a következő tagokból alakította meg az 1899., 1900. és 1901. évekre a központi választmányt:

Elnök: Szunyogh Péter alispán; tagok Fráter Ákos, Fráter Kálmán, Király Viktor, Pável Mihály, Papp János, Zigre Miklós, Tardy Sándor, Fassie Tódor, Kovács Béla, Nagy Lajos, Flath Károly, Zsigó Endre, Szabó Endre, Goldis József, Szunyogh Zsigmond, Cziffra Gerő, Torma Lajos, Dr. Wallner Ödön, Hranyczy Károly, Markovits Kálmán, Bartók Kálmán, Jerzsák István, Hegyesi Márton, Lovassy Ferencz, Beicz Konstantin, Szép Sámuel, Markovits Antal, Nadányi Miklós, Miskolczy Árpád, Szunyogh Szaboles, Szikszay Lajos, Fülöp Tódor, Wertheimstein Alfréd, Zakar István, Örlei Kálmán, Vidovich György, ifj. Balogh László, Juricskay Ákos, Klobusitzky Tibor, Keszthelyi Zoltán, Markovits Károly.

Az időközben elhunyt: Nagy Lajos és Szász Ágoston helyett új tagokat választanak.

A választmány jegyzőit Balogh László, Jerzsák István és Keszthelyi Zoltán választatták.

Felolvasták a belügyminiszter feliratát, a melyben a jövő évben választói jogosultsággal bírók összeírását elrendeli s egyben meghagyja, hogy azon választói jogosultakat is írják pontosan össze a kiigazításnál, akik adójukat ápril 15-ig nem fizették ki.

Az összeírást május 16-tól június 10-ig kell eszközölni, hogy a pontos névjegyzékek június 11-ig beterjesztessenek a központi választmány elnökéhez.

Kimondották, hogy a központi választmány június 15-ikén fogja a névjegyzékeket tárgyalás alá venni.

Az összeíró küldöttségeket a következőkép alakították meg:

I. Bihari választókerületben.

Elnök: Weiterschütz János, tagok Biró László, Matolczy Imre.

II. Nagyszalontai választókerületben:

Elnök: Nagy Márton, tagok Jámbor László, Csorvássy István.

III. B.-Ujfalu-i vál. kerületben:

1. küldöttség.

Elnök: Ertsey Dezső, tagok Juricskay Ákos, Nagy János.

2. küldöttség.

Elnök: Csapó Sándor, tagok Varga Imre, Kántor Károly.

IV. Hosszapályi-i vál. kerületben:

Elnök: Fráter Barna, tagok Fülöp András, Fülöp Péter.

V. Bárándi vál. kerületben:

Elnök: Szathmáry Király Andor, tagok Ötvös Károly, Herczegh Sándor.

VI. Margittai vál. kerületben.

1. küldöttség.

Elnök: Dobozy Kálmán, tagok Kiss Béla, Klósz Lajos.

2. küldöttség.

Elnök: Klobusitzky Tibor, tagok Leel Össy Albert, Klósz János.

VII. *Elesdi vál. kerületben:*

1. küldöttség.

Elnök: Bécezy Imre, tagok Jakabfy Lipót, Hollóssy Gyula.

2. küldöttség.

Elnök: Telegdy Lajos, tagok Vattay Gyula, Stetner Lajos.

VIII. *M.-Csékei vál. kerületben:*

1. küldöttség.

Elnök: Nyisztor Alajos, tagok Klósz Antal, Jancsó Emil.

2. küldöttség.

Elnök: Szöllőssy Ferencz, tagok Géczy János, dr. Breider Mór.

IX. *Ugrai vál. kerületben:*

1. küldöttség.

Elnök: Sternthal Arthur, tagok Kis Gyula, Székelyhídi Károly.

2. küldöttség.

Elnök: Kabdebó Sándor, tagok Dobó Imre, Harabovszky István.

X. *Székelyhídi vál. kerületben:*

Elnök: Kovásznay Marczel, tagok Erős Zoltán, Végh József.

XI. *Tenkei vál. kerületben:*

1. küldöttség.

Elnök: Éder Géza, tagok Éder János, Marossy István.

2. küldöttség.

Elnök: Kékus István, tagok Ötvös Béla, Detrich Endre.

XII. *Belényesi vál. kerületben:*

1. küldöttség.

Elnök: Beliczey Sándor, tagok Beliczey Elek, Markovits Károly.

2. küldöttség.

Elnök: Rednik Gábor, tagok Popovits Terenti, Drágán József.

Nagyvárad közügyei.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap, csütörtökön délután tartotta rendes havi ülését.

Jelenvoltak: Beöthy László főispán, elnök Sipos Orbán, Papp Miklós, Perjéssy Mihály, Némethy Károly, dr. Grósz Albert, Gyurkovits Kornél, dr. Hoványi Géza, Rádl Ödön, Rácz Mihály, Dús László, dr. Gramm Károly, Mezey Mihály, Mihelffy Adolf, dr. Vári-Szabó Béla, Lukács Ödön aljegyző.

A polgármester-helyettes jelentését az ápril havi közigazgatási állapotról, tudomásul vették. A főbb adatokat, melyek a közegészségügyre és közbiztonságra vonatkoznak, már közöltük.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy meglátogatta a g. kath. fitanító képezdét, ahol a taneredmény teljesen kielégítő, de a helyiségek szűkek, életveszélyesek. Ezért közvetlen előterjesztést tett a vallásminiszterhez.

Ugyancsak meglátogatta a kir. tanfelügyelő az *Orsolya zárdában* levő tanítónő-képezdét és a r. kath. polgári és elemi leányiskolát. Minden iskolában példás rendet, sikeres és örvendetes előhaladást tapasztalt; a felszerelés kitűnő, a tantermek rendesek. Csupán azt kifogásolja, hogy a növendékeknek nincs szabad tér, a hol a tanórák közt is szünidőkben tartózkodjanak.

Dr. Grosz Albert hivatkozik arra, hogy tágas folyosók, sőt kert is van, ahol elég friss levegőt nyernek.

A tanfelügyelő jelentését tudomásul vették.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató jelentése szerint márczius hóban az adóbefizetések kedvezőtlenebbek voltak. Bejelenti még, hogy az adókievítő bizottság június hóban megkezdte működését.

Tudomásul vették.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bemutatta a vallás és közoktatásügyi miniszter leiratát, a mely szerint az iparostanoncz iskolák szervezeti szabályzatában azon módosítást tette, hogy az ipariskolai igazgató és tanítók választásánál a kir. tanfelügyelő elnököl. — Közlik az iparitanodai bizottsággal.

Szabó Gyuláné és társainak felebbezése folytán a körös köpart hozzájárulási összegének megállapítására a polgármester által hozott határozatot a közigazgatási bíróság feloldotta és utasította a polgármestert, hogy újból hozzon I. fokú határozatot. — Kiadták a polgármesterek.

A vasúti tisztviselők községi adótarozása behajtásának felfüggesztését kérték. — A közig. bizottság a behajtást elrendeli. Az illetők ez ellen felebbezhetnek.

Moskovits Adolf és fiai szeszgyárosoknak a Pecze folyóból a gyárba vezetendő vízvételre a polgármester egy csatorna építésére ideiglenes engedélyt adott.

Mivel ezen csatornára nézve a sürgősség nem forog fen, a I. sz. káptalan, mint érdekelt fél felebbezett. Hivatkozik arra, hogy a csatorna által a Pecze vize alább száll s ezáltal az össi-i malom üzeme veszélyeztetve van. Sérlemes az is a káptalanra, mert megkérdezve nem lett, pedig éppen az össi-i malom érdekében a város a huszár laktanya öblítő csatornájára keltette, hogy az öblítés csak hetenkint egyszer történhet.

Mivel a végleges engedély iránti tárgyaláson a káptalan észrevételeit megtette s ez a végleges engedélynél kerül döntés alá, az ideiglenes engedélyezést a közig. bizottság jóváhagyta.

A v.-veleencei óvoda építésénél szükséges módosításokat elrendelték. Ennek megtörténte után megindítják az államosítás iránti tárgyalásokat.

Pap ne lehessen képviselő.

Hegyesi Márton még egyszer védelmére kél a *szabadelvűségtől* diktált azon óhajlásának, hogy ezentul ne lehessen a pap képviselő. Azt ugyan kegyesen megengedi, hogy a püspökök továbbra is benmaradjanak a főrendiházban, de a képviselőházban nem akar megtűrni semmiféle papot.

Azt is elismeri, — történelmi tanulmányai alapján, — hogy a multban több fényes tehetségű katolikus pap disze volt a követek karának vagy a képviselőháznak. De azért most is féltia papoktól a t. Ház értelmi niveauját, mert »a lelkészek legnagyobb része világi törvényekkel nem foglalkozott soha.«

Nagyon téved Hegyesi Márton, ha azt véli, hogy a törvényhozás munkájában csak az vehet méltó részt, aki jártas a paragrafusok tömkelegében és van elég ügyvédi rabbulistikája. Szerencsétlen az az ország, melynek törvényeit fiskálisok gyártják!

Nem rabbulistika kell oda hanem igazságérzet, tapasztalat és életismeret. Ezt pedig van elég alkalma a magyar papságnak, hogy megszerezhesse.

Különböleg legyen nyugodt Hegyesi Márton, a jogi ismeretek megszerzésére is van elég módja a papságnak. Már a szemináriumban megismertetik vele a jogbölcseletet, egyházzogot és a főbb magyar törvényeket; sőt néhány szemináriumban a magyar közjogot is rendszeresen tanítják.

De a papra a szeminárium után következik az igazi tanulás. Ennek az eredménye azután az, amit Hegyesi is készségesen elismer, hogy »a kath. papság vezérférfiai... kultiválják

a hazai tudományos világban kitűnően, a legnagyobb elismerésre méltólag az egyes tudomány-ágakat.«

Befejezésül még egyet.

Lapunk egyik barátja tudatja velünk, hogy évekket ezelőtt egy biharmegyei követválasztás alkalmával éppen Hegyesi Márton ajánlott egy kath. lelkészt a választóknak, akik be is juttatták azt a képviselőházba.

Azóta — — — nagyot fordult a világ. Hegyesi Márton ezt az elvet is oda akasztotta — — ahová a függetlenségi elveket.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Május 7. A honvédegylet gyűlése d. e. 10 órakor.
Május 8. Nagyvárad város központi választmányának ülése fél 4 órakor.
Május 8. Nyugdíj bizottsági ülés a városházban, d. u. fél 5 órakor.
Május 9. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 3. ó.
Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **Kihallgatás a királynál.** Ő felsége ma délelőtt általános kihallgatást adott; többek közt fogadtattak: *Schlauch* Lőrincz cardinális. *Samassa* József dr. érsek, *Desewffy* Sándor püspök, *Bolla* Kálmán, *Lovetto* Károly altábornagyok. A király ő felsége ma délután 1/4 órakor udvari vonaton Gödöllőre visszautazik.

* **Lajcsák-requiem.** Boldog emlékü *Lajcsák* Ferencz püspök emlékére ünnepélyes gyász sz. misét fognak tartani ma a kapuczinus atyák templomában, hol a püspök tetemei nyugszanak. Ez évfordulati napon mindig nagyszámban jelennek meg a hívek, hogy imáikkal vegyenek részt a magyevü püspök nyugalmaért szolgált szent áldozatban. A teljes segédlettel tartott gyász-mise 9 órakor kezdődik.

* **Kamarai titkárok orsz. értekezlete.** A kereskedelmi és iparkamarai titkárok orsz. értekezletén, melyet e hó 6-án tartanak még Budapesten, Hegyesi Sándor keresked. miniszter fog elnökölni. Az értekezleten tanácskozás tárgyát fogják képezni: 1. A közjövdelmi bérlők kamarai illetékkötelezettsége. 2. Az ipar-testületek tevékenységének fokozása. 3. A nagy ipari vállalatok állami kedvezményei. — A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara részéről dr. Sarkadi Lajos titkár utazott fel az értekezletre.

* **Emléktábla a debreczeni országgyűlés helyén.** Báró *Fodmaniczky* Géza a mult évben márványtáblával jelölte meg Debreczenben az ő birtokában levő egykori Bárczay-Beck-féle házat, a melynek oszlopos nagytermében az 1849-diki országgyűlés főrendi gyűléseztek, de a debreczeni kollégium történelmi nevezetességű oratoriuma, a melyben a képviselőház majdnem öt hónapon át tartotta emlékezetes üléseit, még mindig jel nélkül van. *Kun* Béla joghallgató, a joghallgatók segítő egyesületének elnöke most fölvetette azt az eszmét, hogy a debreczeni kollégium ifjusága saját kebelében eszközlendő gyűjtésből ama nagy idők, nagy emberek és nagy tettek emlékére diszes márványtáblát helyezzen az oratoriumban az 1849-iki országgyűlés ötvenedik évfordulóján. Az ifjuság lelkesedéssel kapta fel ezt az eszmét s a tanári karok is örömmel csatlakoztak e mozgalomhoz, bizottságot küldvén ki az emléktábla készítése módjainak intézésére. A táblát az évi junids 4-én leplezik le nagy ünnepélyességgel. Meghívják a *képviselőházat*, az összes pártokat és külön az agg *Madarász* Józsefet, mint az 1848—49-iki országgyűlés élő tagját, a kit *beszéd* tartására is felkérnek.

* **Dementi.** A »Bud. Tud.« fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a lapoknak az a híre, mintha Temesvárott május 1-én két a francia kormány által körözött anarchistát fogtak volna el, egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Letartóztattak ugyan két idegen nevű csavargót, csakhogy ezekről kiderült, hogy ártatlan czukrász legények és minthogy semmi gyanus dolgot nem találtak nálok, újból szabadlára bocsátották őket.

* **Képmásolás a muzeumban.** Már egyszer megemlékeztünk arról, hogy a Könyves Kálmán részvénytársaság engedélyt kért és nyert a régészeti egylettől Koroknyai Ottó kolozsali képeinek: Mátyás király Bécs előtt lemásoltatására és viz-szinnyomatu kiadására. A nevezett részvénytársaság e téren több hazai művészek népszerűsítésével szép nevet szerzett magának. Mult esütörtökön érkezett meg a megbízott művész Ipolyi Sándor s azóta a muzeum nagytermében dolgozik a kép levázolásán. A reprodukció sikerének első garanciája, a vázoló művész jelossége tehát már meg van. Ipolyi Sándor 1858-ban született Budapesten. Tanulmányait az országos mintarajziskolán Greguss János és Lotz Károly tanárok vezetése alatt kezdette meg 1883-ban és Párisban G. Courtois és Raf. Collin alatt folytatta. Férfi arczképet állított ki először Párisban a Palais de l'industrie szalonjában. Kiválóbb művei azóta: Krisztus megtéríti a hitetlen Tamást, amely a budapesti ezredéves kiállításán a vallásos tárgyú képek között méltó feltűnést keltett s amely most mint ő felsége tulajdona a budai palota kápolna oratóriumát ékesíti, valamint Dante és Beatrice című nagy festménye, amely Danténak a Vita novában leírt látomását ábrázolja. A jeles művész különben teljes elismeréssel nyilatkozott a váradi muzeum gyűjteményének szépségéről, változatosságáról és gazdagságáról.

* **Halálozás.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb testvér, nagybátya és rokonnak Mayer Józsefnek folyó évi május hó 3-án élt 72-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 5-én délután 3 órakor fognak a biharmegyei kórház halottas termében a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1899 május hó 4-én. Az örök világozzal fenykedjék neki! Özv. Bernáth Mihályné szül. Mayer Czeccília, testvére; Vengrinszky Gyula nejjével Szabó Paulával, Pesty Ida, Pesty Béla nejjével Antonovics Annával, Pesty Kornél férjével Nagy Józseffel, Pesty Irén férjével Szilágyi Imrével, Pesty Aranka férjével Szirmay Lajossal, Pesty István nejjével Antonovics Etelkával, Pesty Vilma, Rösler Richárd nejjével Szabó Veronikával, Rösler Kornél, Rösler Irma unoka öcsesei és unoka hugai; Nagy Kornélia, Nagy Erzsike, Szilágyi Irénke rokonai.

* **Kinevezések.** Első magyar általános biztosító társaság legutóbbi igazgatósági ülésében Meskó Boldizsár urat Örléi Kálmán orsz. gy. képviselő vejét a nagyváradi főügynökséghez Glac Antal mellé főfelügyelői állásra kinevezte. — A m. kir. pénzügyminiszter Deli Géza nagyváradi magy. kir. pénzügyigazgatósági számellenőrt a lőcsei m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősséghez számvizsgálónak nevezte ki.

* **Arverés a honvédhadapródiskolában.** A honvédhadapródiskola épületén eszközölt átalakítások folytán szükségtelemmé vált tárgyak f. hó 20-án d. u. 3 órakor a honvédhadapródiskolában nyilvános árverés útján el fognak adatni.

* **Zarándoklat négy kegyhelyre, mint tavaly, Lordesbe, Jézus szíve kegyhelyére, Paray la Monial Franciaországban, Einsiedeln, Svájcban és Wiltenbe Tirolban.** Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én. Utazás tartalma: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Lincz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lion, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lion, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Arak: I. osztály 245 forint, II. osztály 185 forint, III. osztály 105 forint. A megállapított utiköltségbe kilencz napiteljes el látás is be van értve. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plébániahivatalban, hol részletes program is kapható Dömötör Gedeon plébános vezetónél.

* **A lóköltő.** Kovári János, Pap Tógyer f. dennai lakos szolgálja ennek lovát vitte haza, de utközben egy árkon kellett keresztül ugratni. A ló nem ugrott keresztül, de ő át repült az árkon és lábát kifecszamította. Amint így az árokpardon üldögélt, odatért Bordán Flórián vályogvető cigány s szemet vetett a szép pej kanczára s látva Kovári János tehetetlenségét, felült a lóra s elvágta vele. A gazda Pap Tógyer a később hazavánszorgott szolgájától megtudta az esetet, kocsin utána vágatott a lóköltőnek s Tötteleken utól is érte a cigányt, amint éppen bekötötte egy eresz alá a pejköt. Itt verekedés keletkezett a gazda és lóköltő között. Pap Tógyer az ostornyel boldogabb végével, míg Bordán cigány hivatásához képest egy zöldre égetett vas téglával hadakozott. Pap Tógyer az ostornyellet bevverte Bordán cigány fejét, míg Bordán ugyanazt az ő téglájával nem tehette. A ló visszakerült ugyan jogos gazdájához, de Bordán cigánynak tette feljegyeztetett s bekerült a nagyváradi kir. törvényszék fogházába.

* **A Mayr és Weiszlovits házak kisajátítása.** A törvényszéktől kiküldött bíró becsüsök — mint irtuk — benyújtották a Mayr és Weiszlovits ház becsértékének megállapítására vonatkozó véleményes javaslatukat. A két épületet 208.000 frtba vették fel. Mint értesülünk, a két háztulajdonos koránt sincs megelégedve a becsü eredményével. Kifogást emeltek a becsüsök ellen, de legkivált a megállapított összeg miatt. Különösen azt kifogásolják, hogy a szakértők egyszerűen az épületet vették értéknek, nem számítva az üzlethelyiség és az ipartelep jövedelmezőségét, a melynek alapján pedig meg kellene szerintőz az értéket állapítani. Ragaszkodnak jóval nagyobb összeghez, a melynél aztán esetleg le is mondanának a kisajátítással járó kellemetlenségekről s minden perrről.

* **A hitbuzgóság szép jele.** A szomorú hírre vergődött szociálistának ismert Bagamérből vesszük a következő lélekemelő hirt:

A bagaméri görög kath. egyháznak f. évi április 30-án kettős öröm ünnepe volt: az Üdvözítő dicsőséges feltámadásának örömmünnepe és a hitbuzgó görög kath. hívek áldozatkészességéből az anyaszentegyház díszítésére vásárolt 61 frt értékű díszes templomi csillár; valamint az ezen egyházban megalakult rózsafüzér társulat által a boldogságos szüz Mária tiszteletére kinaezüstből vásárolt csinos örökéző lámpa a helybeli görög kath. lelkész által megáldási örömmünnepe.

Ritkaság számba menő öröm sugárzott e napon a görög kath. hívek arczán, különösen mikor a helybeli lelkész a buzgó hieveihez tartott alkalmi beszédében az egyház nevében véres verítékeikkel szerzett filléreikből az egyház díszítésére megvásárolt templomi csillárt és örökéző lámpát hieveinek megköszönte és a halottaiból dicsőségesen feltámadott Üdvözítőhöz buzgón fohászzkodott, hogy az Isten dicsőségére és lelkük üdvösségére áldozatkész hieveire áraszsa az ő irgalmas kegyelmét és áldását.

A csillárra a következő buzgó hívek áldoztak: Fekete Tógyer 10 frtot, Mikula Gábor 5 frtot, Meszesán Demeter 2 frtot, Kiss Tógyer 1 frtot, Rác János 1 frtot, Preku György 1 frtot, ifj. Virág György 1 frtot, Zdroba Dániel 1 frtot, özv. Virág Györgyné 1 frtot, Virág Sándor 1 frtot, S. Kovács Károlyné 1 frtot, özv. Gábori Györgyné 1 frtot, Létay János 1 frtot, Porczán Demeter, Orbán Miklós, Furó György, Bácsó János, Sebesi Isván, id. Dobolán Gábor, ifj. Dobolán Gábor, ifj. Goron György, Bajkán József, Antal László, Zdroba Gergely, Láposi Ferencz, Orbán Lőrincz, Stéfán János, Fazekas János, özv. Preku Demeterné, Pálkás Mihály, Korhán János, Bencze György, Oltvány. Dénes 50—50 krt és Melucz Bálintné Kakad-ról 20 krt.

Az örökéző lámpára pedig következők adoztak: Rác János 1 frt 60 krt, Mikula Gábor 1 frt 40 krt, Preku György 1 frt 50 krt, Zdroba Gergely 90 krt, özv. Virág Györgyné 80 krt, Szabó Sándorné 30 krt, id. Dobolán Gáborné 30 krt, Furó Györgyné 40 krt, ifj. Virág Györgyné 25 krt, Bajkán Józsefné, Létay Jánosné, Cziba

Sándorné, Zdroba Dánielné, Papp József, Glucz Lászlóné, Törzsök Juliánna, Bácsó Mária, Tóth Mózesné, Terjei Mária, Bencze Györgyné, Szücs Virág-Krajniktagbo, Bajkán János, Buus Györgyné, Lukács Zsuzsanna, Korhán János, Járosi György és Dobrán Lászlóné 20—20 krt, Rác Mihályné és Korhán György 10—10 krt.

Szép jele ez a nép áldozatkész vallásosságának, de a lelkész ügybuzgóságának is, ki szereti az Ur házának dicsőségét.

* **Meglepett szerenádozók.** Szép virágos május 1-én történt — éppen négy napja van ma — hogy éjjel tájban hangzott egész Nagyvárad a zenétől. Ez a szerenádok éjszakája, midőn minden szerelmes ifju érzelmeit a cigány vonózára bizza, hogy az juttassa édes dallamok alakjában fülébe annak, aki csakis néhány szerenád és virágcsokor révén jut annak boldog tudomására. Megtörténik ilyenkor, hogy annak is jut az éjjeli zenéből, aki arra nem is számít, sőt nem is kívánja, hogy bármiféle szeráfi hang is megzavarja álmába. Tehát szép holdvilágos május 1-én történt, hogy egyik helybeli középiskola zenélő ifjusága kedvelt tanárának óhajtottak szerenádot adni. A tanár ur családos ember s ennek megtudására nem is igen kellett sokat utána járni. A tanár ur azonban udvari szobában hál, de ezt ám sok időbe került kitudni. A szerenádozók tehát félénken húzták meg a csengőt egyszer... kétszer... háromszor, a negyedik csengésre kijön bosszusan a kapuba — a tanár ur.

* **Két napi gyakorlat.** A helybeli honvédség nagy gyakorlaton volt két napig. A csapatok kivonultak május 2-án Kardó határába lövészetre. Az összes csapatok kint táboroztak sátrakba éjjel s másnap folytatták a gyakorlatot. Tegnap este vonultak be s nem látszott rajtok a nehéz katonai gyakorlat fáradalma.

* **A katonazenekar ma délután 6—7 óra között a Szt. László-téren játszik a Müller czukraszda előtt.**

* **A színpadi szépség titkai.** Nincs könnyebb dolog, mint illuziót kelteni a nézőközönségben. Naivak vagyunk, a mikor el kell hinni valamit, a mi a színpadról jön. A legsilányabbul bemázolt és helyenként kivagdalt papirdarabokat készséggel fogadjuk el palotának, parknak, reneteknek. A csunya színész egészen durva eszközökkel képes türethető, sőt szépnek látszó alakot öltetni a látszó nélküli nézők szeméke. Ha valakinek nagyon sovány arca, egyszerűen széles piros csikot fest a szemé alatt kezdve kóralakban lefelé s alul mindinkább elhalványodólag. Mindjárt kövérnek tűnik fel, a kinék nagy az orra. arca pirját a festékek kiterjeszti az orra tövéig s akkor ennek a két oldala mintegy beleolvad az arcba. Ha pedig nagyon kicsiny, akkor fehér színrel épen az ellenkező hatást, az arc tömegének eltávolodását s az orr latszólagos szélesedését lehet elérni. Méghosszabbítani egyszerűen úgy lehet az orrot, hogy hegyére fehér foltot cseppentenek. Akinek nagy a szája, az ajka széleit összefesti az állával és két erősebb barna vonással mintegy megjelöli a hamisított szélességet. A szem csillogását az által fokozhatni, hogy a pillák körül vont fekete sávval árnyékhátást idézünk elő. Az ellentét erősen kiemeli a szemgolyó fényét. Ez a tucatszínészek receptje. Az igazi művészeké csak abban különbözik, hogy egész skálák vannak benne pszichikai hatások elérésére. Mosolygó, siránkozó, szájalomra méltó arczkifejezést egyforma könnyűséggel tudnak pacsmagolni.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt szerkesztő. Cenner Lajos, a Katholikus Egyházi Közlöny szerkesztője kau-czió nélkül több olyan cikket hozott lapjában, a melyek politikát tartalmaztak. A cikkek czimeit voltak: *Istenítélet, Kongruarendezés. Az autonomia, A közbiztonság.* Sajtórendőri vétség miatt elítélték 100 forint fő- és 20 forint mellékbüntetésre. A Budapesti törvényszéktől a sajtóügy a királyi táblára került, a hol Makay bíró referálása után leszállították a katholikus közlöny szerkesztőjének büntetését 50 frt fő és 10 frt mellékbüntetésre.

Szántó Kovács János. Ez a név ismeretes országsherte. *Szántó Kovács* szervezte, ő rendezte az emlékezetes hódmezővásárhelyi szociálista zendülést, a mely miatt *öt évi börtönnel* sújtotta a tagba szakadt, vállas parasztot a szegedi kir. törvényszék. A vele együtt elítélt lázadó szociálisták már kitöltötték büntetésüket, az övé pedig most pár hét múlva telik le. Szántó Kovács büntetését a szegedi csillagbörtönben tölti le. A napokban a fogházigazgató azon tudakozódására, hogy mit fog kezdeni kiszabadulása után, azt felelte:

— *Eleget pihentem öt évig, ezután is küzdeni és harcolni fogok a nép felszabadításáért!*

Szántó Kovács nagyon megöszült a börtönben. Hódmezővásárhelyi elvtársai különben gyűjtést rendeztek részére s egy kis házat vettek számára, a hol kiszabadulás után meghúzódhatik.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Fráter Imre.*

62. Baumann Samu — Szilágyi Floare — h. hagyva.
81. Szimucz Márta s. t. — Szimucz Anna — h. hagyva.
82. Boros Sándor — K. Boros Ferencz — h. hagyva.
853. Győri Dani János s. t. — Borosházi tehénlegelő urbéri — megváltoztatva.
1014. Kabaj Sándor hagyatéka — feloldva.

Előadó: *Mariencescu Athanas.*

917. Fischer Szidonia — Fuschs Lipót — r. h. hagyva, r. feloldva.
922. Cserny János — Galadik Zsuzsánna — h. hagyva.
923. Kohut Mihály — Gyömrei Eva — rend.
924. Kéri Sára — Oláh Gábor — helyben hagyva.
925. Fekete Zsuzsánna — Kun László — megváltoztatva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

3017. Nagyváradi g. kath. püsp. — N.-váradi r. kath. püsp. — h. hagyva.
198. Ille György s. t. — Nyegrucz Pável — feloldva.
285. Özv. Hebristyan Jánosné — Hebristyan Jánosné s. t. — r. megvált.

Előadó: *Urbán Adolf.*

1236. Dénes József s. t. testisértés — helyben hagyva.
1308. Varga Juliánna s. t. lopás — helyben hagyva.
1325. Ibrányi János testi sértés — részben megvált.

Előadó: *Bócz Géza.*

413. Nagy János — Kovács Juliánna. — h. hagyva.
416. Pápai Eszter — Maar Lajos — helyben hagyva.
417. Balogh János — Csuka Zsuzsánna — h. hagyva.
425. Hai Lukréczia — Matyi Petru — megváltoztatva.

TANUGY.

A népiskolák 5. és 6. osztályának felállítását. sürgeti a kultuszminiszter egy újabb rendelete

A rendelet szerint a miniszter arról győződött meg, hogy az ország 16.769 elemi népiskolája közt az egytanítós 11.927 osztatlan elemi iskolából csak 59 százalékban, vagyis 7.142-ben, többtanítós, osztott 4842 elemi iskola közt pedig ezek 76 százalékában, vagyis 3.713 elemi iskolában volt meg a törvényszabta hat éves mindennapos évfolyam. A többiek nem tettek eleget az iskolafentartók az 1868:38.

törvényezik 1. és 48. §-ai azon rendelkezésének, mely szerint a mindennapi iskolázás hat évfolyammal bír.

Ennek következtében a gyakorlati ismereteknek éppen legbecsesebbjét (minő: a történelem, általános földrajz, polgári jogok és kötelességek, természettani tárgyak, gazdaságtan) nem tanulhatják, s ezen hiánnyal az elemi népiskolai oktatás törvényszerű feladatát megoldani nem képes.

A 16.769 népiskola közül csak 13.880 mellett volt ismétlőiskola, tehát a népiskolák 17 százalékában nem tettek eleget a törvény rendelkezésének.

Ezek alapján fölhevja a miniszter a közgazdaságügyi bizottságokat, hogy a népiskolai 5. és 6. osztályoknak, valamint az általános vagy gazdasági ismétlőiskoláknak fölállítását minden jellegű iskolánál szorgalmazzák.

Az egyházi főhatóságokat pedig kéri a miniszter, hogy a jelzet törvényellenes állapotokat saját hatás körükben szüntessék meg. Az orvosolás határidejéül az 1899—1900-ig tanév elejét tűzi ki.

A kir. tanfelügyelőségének szigorú mihez tartás és a szükséges erélyes intézkedések megtétele végett küldi le a miniszter a rendeletet. A tanfelügyelő tartozik minden tanítót figyelmeztetni, hogy mulasztás esetén fegyelmi vizsgálat útján fogják kötelességére sztrítani. Itt fölemlíti a miniszter, hogy az állami iskolák sem különbek a többinél, mert 1403 állami iskola közül 427 egytanítós osztatlan és 122 löbb tanítós osztó állami iskolában, összesen tehát 549 iskolában nincs szervezve az 5—6. osztály. E hiányok pótlásáról a tanfelügyelők a jelen iskolaév végig tartoznak jelentést tenni.

Elfeleli a miniszter, hogy nincs elég tanító s hogy a felekezeti iskolák oly szegények, hogy többet nem tehetnek mint a mennyt tesznek. A fővárosból nézi a szegényedő vidéket és fokozza követeléseit, mert új czimek kellene az államosításra.

MULATSÁG.

Muzeum-bál. Mindnyájunknak élénk emlékezetében van még az a minden tekintetben sikerült táncmultság, amelyet a régészeti egyület 1895-ben rendezett a Sasban s amelyen az Ipolyi gyűjtemény néhány kiválóbb műtárgya is díszítette a báltermet. Azóta a muzeum megnyit s egyre gazdagabb tárházának fényével, becsével, tanulságos voltával méltó büszkesége Szent László városának. Azouban kiadása is annyira növekedtek, hogy a közönségnek még mindig teljesebb pártolására kell apellálnia. Ezt teszi most is, midőn ismét rendez egy táncmultságot a gyönyörű Püspökfürdő fényes győztermében június 3-án, Urnapra következő szombat. A júniális védnöksége a következő notabilitásokból fog megalakulni: Dr. Beöthy László főispán, báró Gerliczy Bódogné szül. gróf Korniss Lujza csillagkeresztes hölgy, Ritoók Zsigmond táblai elnök, Des Escherolles Kruspér Károly, ifj. Tisza Kálmán gróf, dr. Bulyovszky József polgármester. Az igen nagy számú intéző bizottság elnöke Géczy Lajos. A szintén nagy számú rendező bizottság elnöke dr. Cziffra Kálmán. A táncmultság este fél 8-kor veendi kezdetét s tart éjféltáig, midőn a közönség külön e célra megrendelendő vonaton indulhat vissza Nagyváradra. Zenéről az igen jól ismert kitűnő debreczeni cigány zenekar fog gondoskodni. Reméljük, hogy a közönség ez uton is pártfogolni fogja Nagyvárad egyik kiváló kultur intézményét.

SZINHAZ.

Heti műsor.

1899. május hó 5-től május hó 8-ig.

Péntek: Az aranylakodalom. (Előszőr).

Szombat: Az aranylakodalom.

d. u.: Liliomfi.

Vasárnap este: Az aranylakodalom.

A g é s á k.

Ebben a kedves zenéjü operettben mutatkozott be tegnap az operett szintársulat.

Nem magas igényeknek megfelelő, de közepes előadás volt és a közönség mégis nagyon jól mulatott a sok bohóságon s gyönyörködött a bájos muzsikában, — azonban ennek oka nem az előadás kiválósága volt, hanem az, hogy régóta nem volt a közönség színházban — s így az újdonság ingerével hatott reá, ez a nem új, sőt igen is nagyon ismeretes operette, vagy amint a szinlap jelzi énekes játék.

Ebből az egy előadásból is tisztán látjuk a képét a következő operette előadásoknak s már most kijelenthetjük, hogy nem üti meg az énekes személyzet azt a mértéket, amelyet a kolozsvári nemzeti színháznak el kellene érnie.

Hogy in medias res térjünk először is konstatáljuk, hogy *Székely Irén* és *Perényi Margiton* kívül a többi szereplő igen gyengén tett ki magáért.

Hiába, egy operette-énekesnő akármilyen kiváló hangu, zenei tudásu, játéku is, ha nincsen meg hozzá a megfelelő környezet (bariton énekes, alt, soprán énekesnő, jó női és férfi kar) akkor bizony az összeloadás valami kiváló soha sem lehet.

A jó operette előadásnak fő kelléke az is, hogy jeles, erőteljes baritonista is szerepeljen benne — az pedig nálunk hiányzik.

A karok sem mellékesek. Nem csak arra való azok, hogy »fessenek«, hanem hogy a darab hatását emeljék, a jeleneteket színezzék.

Gondot kell erre fordítani — s egy kis hiány ebben is van. — Jó volna felfrissíteni egy a férfi, mint a női kart s egy néhány jó hangot keríteni bele.

Székely Irén (Mimóza) ez a kiváló énekesnő, mint mindig, az este is excellált s nem egyszer hangzott fel a tapsvihar, — bájos éneke után.

Különösen a 2-ik felvonásbeli énekei részesültek nagy tetszésben.

Játéka is igen élénk, kedves volt.

Perényi Margit (Molly Seamure) szeretetre méltóan kreálta a kis féltékeny angol nőt s poetikus szerelmét egy szinműbe illő módon fejezte ki behizelgő, édes hangjával, gesztusaival.

Eneke is jó volt. Meg is ujráták.

Kassay K. (Reginald Fairfax) hangja nem bírja ki az ilyen fajtájú bariton szót. Gyöngye hozzá, — mi nem is csoda, mert a zene természetesen az operettben rendszerint erős, az ő hangja pedig, amely különben kellemes, nem bír vele tartani. — Amily jelesül énekel népszinművekben, oly szintelen és gyöngye volt az éneke az operettben.

Specialitér nép-zinmű énekesnek való ő. Az este igen unottan is játszott.

Mányai Zsigmond: (Grunston) az ujonnan szerződött baritonista szerepe távolról sem alkalmas arra, hogy éneke, tehetsége felől határozott ítéletet hozzunk, de azért annyit mondhatunk, hogy operettben az ő baritonja sem elég erős, elég imponáló.

Várady M. énekére és játékára csak az a megjegyzésünk, hogy még mindig lehetne szóló énekes a kolozsvári színháznál.

Nyáray (Vun-Csi) ügyeskedett s szellemes kuplékat adott elő, de bizony a tulzásokat s a banális rögtönzéseket igen igénybe vette.

A kar egyenetlenül s néha falsul énekelt. Van benne egy néhány hang, amely nem való oda. A kardalosnók nagyon szabadon, hogy úgy mondjuk, cocettul viselkedtek, mert az talán már még sem volna szabad, hogy a szóló éne-

kek alatt beszélgettek s a nézőket feltűnően fixirozták. Van arra más hely.

A közönség nagy számmal volt.

Szekely Irént tisztelői egy kiválóan szép virágárvánnyal tisztelték meg. (K. R.)

Szinpadi szövegek.

Megfejtél: Nyáray Antal.

Kolozsvártl, ápril 29.

— Jaj de szépet álmodtam! azt álmodtam, hogy Nagy-Váradra mentünk és már vissza is jöttünk.

— Jaj, jaj! Visznek Nagyváradra!

Nagyvárad, május 4.

— Jaj de szépet álmodtam! Azt álmodtam, hogy az állandó színházban játszom, pedig hát a bódében.

— Jaj, jaj! Visznek Nagy... Kolozsvárra!

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes.

— Igen, vallá be gyermekesen, — mintha csak kivonatot közölné valamely épületes könyvből; beszéljen inkább tánczvigalmakról, udvari ünnepekről és hasonló ügyekről.

Ezzel faggatni kezdte a grófot, mint a ki ilyenekben legkönnyebben adhatott fevilágosítást, hogy miképen fojnak el az udvari ebédek, mulatságosak-e? vajjon visel-e egyenruhát? Szive mélyéig hatott, midőn Ganermann részletezte, hogy pártfogója hányféle egyenruhában válogathat. Oly tárgy volt ez, melyről nem hallhatott eleget.

— Libuska a kicsike! — mondta magában Heisterberg; igen bájozó volt azonban, soha nem látott finomabb, szebben alakult arcvonásokat; öröm volt őt tanulmányozni, azért el lehetett tűnni, hogy társalgása nem nyújtott a szellemnek, de semmit. Még jobban elbűvölte Áda szépségének varázsa Ganermann, a ki mindent megcsodált, a mit Áda mondott, még ha ellenkezni látszott is nézeteivel; egészen boldog volt, valahányszor egy szóra vagy tréfára méltóztatott őt érdekesíteni.

A termék mindinkább megteltek. Az amerikai tiszteletére, az ő hazájának szokása szerint, az ebédet társas összejövetel követte, melyen a meghívottak igen nagy számmal jelentek meg. A társaskör kissé kevert volt, részben nem is finom. Az ujonnan érkező között magas termetű, egyszerű külsejű férfiu mutatkozik; viselete gondatlan, beszéde hangos; az illemmel nem sokat törődve Ádához megy: — Jó estét, Áda kisasszony! — szól kissé nyers hangon. — El akarja forgatni ezeknek a fejét? he? — Nagyot nevetett hozzá. — Jó estét Ferencz; kitűnően mulatsz, ugy-e? — Kénsárga kezlyübe bujtatott hatalmas kezével alaposan megveregette vállát.

— Jó estét, Steinfeldner ur, — felelt Áda jéghidegen s végig mérte tetőtől talpig.

— Alkalmatlan vagyok? Akkor inkább elhordom az irhámot, hisz nem vagyok sem fiatal sem csinos. Szervusz, Feri! — Evvel tovább ment a faragatlan.

— Ki volt ez? — tudakozódott Heisterberg.

— Apám könyvvezetője, — felelte Áda oda vetve.

— Rokonom, — vallá be bátran Ganermann, — neve Steinfeldner Márton. Kedves atyja, Áda kisasszony, kiváló munkaerőnek mondja.

— Ma este az egész világ meg van hiva, így ezt az urat sem lehetett kihagyni. De igazán sajnálni tudom dr. ur, hogy ilyen rokona van.

— Rokonait az ember meg nem válogathatja, veté magát közbe Heisterberg, — de hivatalnokait igen, ennyiben kisasszonyomnak kedves atyja hibásabb ebben az ügyben, mint dr. Ganermann.

— Atyám a titkárok eszményképét látja Steinfeldner urban; Alfré sógor pedig az állítja, hogy apa csak azért oly elnéző iránta, mert már régen ismeri. Mindenesetre, gondolom én, nem volna nehéz feladat, kevésbé közszerűtlen s ép olyan ügyes, derék titkárt találni. A fia, ha néha eljön, legalább csak a hivatalos érint-

kezésre szorítkozik; de az öreg mindenképen be akarna tolni a családba, — tette hozzá oly önérettel, mintha legalább is hercegi vér folydogálna ereiben.

— Mi a fia? — kérdezte Heisterberg.

— Steinfeldner Károly ritka becsületes, lelkiismeretes tisztviselő, — válaszolt helyette Ganermann.

— Atyját nem védelmezem, de Károlyt nagyra becsülöm; Starkenbach ur szénbányájában alkalmazta s külömb felügyelőt nem is találja. Ezt már meg kell engednie, Áda kisasszony.

— Ah, az üzleti ügyekhez nem értek; én csak annyit tudok, hogy kellemetlen-e s faragatlan-e valaki, vagy nem; a többi...

— Áda, szakítá félbe Schwarzne, a ki hirtelen huga oldalán termett, élesen és határozottan, nem volna szebb, ha az ujonnan érkező fiatal hölgyekkel foglalkoznál? Hasztalan keresik a házikisasszonyt.

Áda engedelmeskéde távozott; Schwarzne az uraknál maradt s néhány lekötélő nyilatkozattal iparkodott jóvá tenni, hogy megfosztotta őket szép hügának társaságától.

— Dr. Ganermannban tehát valósággal régi ismerősre talált, gróf ur?

— Igen is, nagyságos asszonyom, csak azon csodálkozom, hogy azonnal föl nem ismerem; de talán az az oka, hogy most egész világ-fiának tűnik fel, míg akkor... — megállt; Schwarzne jelenlétében nem látta jónak felidézni azon emléket, mely fölmerült lelkében.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ugronék akciója.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.)

Az Ugron-frakció, midőn vezére bejött a parlamentbe, első gyűlésén elhatározta, hogy külön pártot nem alkot, sőt keresni fogja az összeköttetést az ellenzéki pártokkal, hogy segítségükkel egy nagy, erős hatásos akciót indítson meg Magyarország gazdasági függetlenségének kivívására.

Az akció szervezésére alakuló bizottságba Ugron Cábor, az új politikai elv híve és megalapítója először csak a Kossuth pártot hirta meg. A Kossuth párt elfogadta a meghívást s a bizottságba, mely ma tartotta első ülését, tagokat küldött.

A bizottsági ülésen Kossuth Ferencz elnökölt. Örömet fejezte ki a fölött, hogy a függetlenségi párt Magyarország közgazdasági önállósága érdekében mint a multban, ugy most is együtt kész a harcra fölvenni.

Erre megindult a vita az elvek megszabása körül, mely mint egy 2 órán keresztül tartott. Részt vett benne az értekezletnek csaknem valamennyi tagja: Polónyi Géza, Bartha Miklós, Visontai Soma, Holló Lajos, Thaly Kálmán, Endrey Ferencz, Justh Gyula, Barta Odön, Györy Elek, Komjáthy Béla és Tóth János.

A bizottsági értekezlet mindazonáltal konkrét határozatot nem hozott, hanem megállapodtak abban, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok tárgyalása alkalmából a parlamentben az önálló vámterület érdekében nagyobb tevékenységet fognak kifejteni.

Az önálló vámterület érdekében az országos mozgalom megindításáról a legközelebbi ülésen fognak határozni.

A párt parlamentti tevékenységének megindítására az ősz előtt aligha lesz

tér, mert a kisebb gazdasági ügyek, melyeket az Ugron-párt szintén felvett elvei közé, nem alkalmasak nagyobb akció megindítására.

Spanyol dolgok.

Madrid, május 3. A mai minisztertanács különféle pénzügyi kérdésekkel foglalkozott.

A »Heraldo« a pénzügyi helyzetről pesszimiztikus cikket közöl, a mely az üzletvilágra nagyon rossz benyomást tett.

A »Standard« szerint Villaverde pénzügyminiszter azt mondta, hogy az új adók a külföldet nem fogják érinteni. A pénzügyminiszter ezzel szemben kijelenti, hogy pénzügyi terveiről senki előtt sem nyilatkozott.

A belügyminiszter ugy nyilatkozott, hogy a Zamora mellett történt esetnek nem tulajdonit jelentőséget. (Zamoránál verekedés volt a portugálok és spanyolok között. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 4. A »Figaro« mai számában nem közöl újabb ügyiratokat. Az »Echo de Paris« állítólag Lebret igazságügyminisztertől azt az értesítést kapta, hogy Ballot Beaupré május 15-én fogja előterjeszteni jelentését. A semmitőszék egész biztosan e hó 20-án, szombaton fog ítéletet hozni. (Magy. Táv. Ir.)

A vatikánból.

Páris, május 4. A »Figaro« jelenti, hogy a legközelebbi konzisztóriumot e hó 19-ére tüzték ki. Azt beszélnek, hogy néhai Clari párisi nuncius utódjául Rinaldini brüsszeli nunciust szemelték ki, a pápa környezetében azonban azt hiszik, hogy a pápa egy olasz címzetes püspököt szándékozik párisi nunciussá kinevezni. (Magy. Táv. Ir.)

Uj ágyuk Franciaországban.

Páris, május 4. A »Journal« a legújabb jelentésekkel ellenkezőleg azt állítja, hogy a 75 miliméteres gyorstüzelő-ágyu készítését rendkívül siettetik és a legrövidebb idő alatt be is fejezik. (Magy. Táv. Ir.)

Az új román törvényhozás.

Bukarest, május 4. Az új kamarákat június 24-ére rendkívüli ülészsakra hívták össze. (Magy. Táv. Ir.)

Harcok Afrikában.

Kairo, május 4. Ibrahim Ali, a darburí szultán unokaöccse, a kit Kitchener biza valami megbizással a szultánhoz küldött, ismét Kairoba érkezett. Darburba érkezve ugyanis azt találta, hogy nagybátnját Ali Dimer megfosztotta trónjától. Ibrahim, a kinek csak 150 főnyi kísérete volt, kénytelen volt Dimer-rel harcot vívni. Dimer megverte és kísérei közül 120-at megölt. Ibrahim megmaradt 30 emberével visszatért Omdurmanban. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, május 4.

Az irányzat gyenge.	
Buza áprilásra	884
Buza októberre	833
Uj tengeri	446
Rozs őszre	683
Zab őszre	562
Tengeri augusztusra	

Az irányzat nyugodt.

	Bécs, május 4.
Osztr. hitel — — — — —	857.21
Magyar hitel — — — — —	894.00
Államvasut — — — — —	861.65
Birodalmi márka — — — — —	58.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 4-én.

Magyar aranyáradék 4%	119.50
Magyar koronajáradék	97.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	3650
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.35
Horváth-szlávon földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészvény	915.—
Magyar hitelbankrészvény	384.—
Osztrák hitelintézeti részvény	358.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény	363.20
20 frankos arany (Napoleon'or)	357.70
Németbirodalmi márka	58.99
London vista	120.45
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Évadbérlet 3. szám. Kisbérlet 3. szám.
Páratlan. Páratlan.

Ma pénteken, 1899. május 5-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

itt először

Aranylakodalom.

Látványos alkalmi játék 8 képben, dalokkal és tánczszal.
Írták: Beóthy L. és Rákosi V.

I. Kép. Az aranylakodalom. II. Kép. Tánccsics kiszabadítása. III. Kép. „Leborulok a nemzet nagysága előtt.” Nyílt változás. Toborzás. IV. Kép. A piskí híd. V. Kép. Az ország szíve. VI. Kép. Oroszok a hortobágyon. VII. Kép. Az utolsó ágyu. VIII. Kép. A ma.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet, I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. Földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap szombaton, 1899. május 4-én

U G Y A N E Z.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

8067/1899. rkp. sz.

Árverési hirdetemény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I-ső foku iparhatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Gazdasági és Iparbanknak Nagyváradon Zöldfa-utca 26. sz. a. háznál levő kézi zálogüzletében 1899. évi május 31-ik napján reggel 8 órától kezdődőleg nyilvános árverés fog tartatni, melyen 294 drb. elzálogosított tárgy fog árverés alá kerülni.

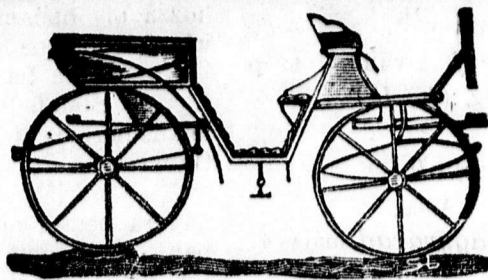
Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyeletet az 1881 évi XIV. t. cz. 4. §-a értelmében Horváth Géza rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Az elzálogosított ezen árverésről azon figyelemzetéssel értesítettnek, hogy az árverés alá bocsájtandó tárgyak tétel számai ugy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálog üzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad, 1899. április 29-én.

ifj. Rimler Károly,

r. főkapitány

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Nagyvárad, Apáca-utca (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok kész új kocsikat.

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlauber gazdasági kocsikat jó erős készítményekkel a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, és tetemesen leszállított árban árusítom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszint mindenféle javításokat; pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. vevőimet megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,
kocsi-gyáros.

Uj sorsjáték! — Uj szerencse!

Sok ezres

jutott ismét a III. magy. kir. szab. osztálysorsjáték most bevégezett nyereséghuzásain a résztvevőknek osztályrésztül.

Ezáltal véletlenségből sokan jutottak jóléthez és vagyonhoz és ennél fogva megmagyarázható, hogy mindenki iparkodik a kezdődő uj

IV. magy. kir. szab. osztálysorsjátékhoz

egy szerencse-sorsjegyet rendelni.

Ismét 100.000 sorsjegyre 50.000 nyeresémi és egy jutalom

13,163.000 korona

összegeben kerül kisorsolásra.

Minden második sorsjegy nyer.

A legnagyobb nyeresémi a legszerencsésebb esetben

Korona 1,000.000 (Egy millió korona)

részl. 600 000, 400 000, 200 000, 2 á 100 000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 korona stb.

Alanti főáruda szétküld eredeti sorsjegyeket az I-ső osztályhoz a hivatalosan megállapított árban

1 egész eredeti sorsjegy	— — — —	frt 6.—
1 fél	»	» 3.—
1 negyed	»	» 1.50
1 nyolcad	»	» .75

az összeg beküldése ellenében (legjobb postautalvánnyal) vagy utánvétellel.

Minden résztvevő azonnal a húzás után megkapja tőlünk a hiv. nyeresémi jegyzéket.

A nyeresémi tervszerűleg kifizettetnek.

Stessen mindenki, ki „szerencsét próbálni” akar, lehetőleg haladék nélkül mindenesetre
f. évi május 18. és 19. előtt

nálunk egy szerencse-sorsjegyet megrendelni, melynek megküldése általunk azonnal történik.

SZÁNTÓ és TÁRSA

Osztálysorsjáték főáruda

Budapest, Deák-utca 19.

Sürgőnyezim:

SZÁNTÓ TÁRSA BUDAPEST.

Levágandó.

Magrendelő-levél SZÁNTÓ és TÁRSA cégnek BUDAPEST.

Kérek részemre küldeni I-ső osztályu eredeti sorsjegyet a IV. magyar osztálysorsjátékhoz.

melyért az összeg frt. — kr. — } ezennel megküldeték.
utánvétellel felveendő.

Vezeték- és keresztnév: _____

Lakhely: _____

Utolsó posta: _____